

Hospice
DE

CIRKEL 2024

Annemiek Deunhouwer

“Een betekenisvolle rol
in de laatste fase van
iemand's leven”

**Samen
komen we
verder**

Donateurs - pag. 4

**Het is prachtig
en dankbaar
werk**

Verpleegkundige - pag. 6

**Denk nu na
over wat je
zou willen!**

Huisarts - pag. 8

www.hospicedecirkel.nl

Voorwoord van de zitter

In mijn loopbaan, zowel vóór als na pensionering, heb ik gelukkig een aantal zaken kunnen doen waar ik het verschil heb kunnen maken en dus met voldoening aan terugdenk. Toch kan ik hier stellen dat ik vooral met trots en dankbaarheid denk aan het feit dat ik me inmiddels sinds begin 2016 als bestuurder mag inzetten voor hospice De Cirkel. Voor mij een eretaak! Aan het eind van dit jaar verloopt mijn derde statutaire termijn dus het is tijd voor iemand anders die de voorzitterstaak gaat overnemen.

Tijdens het vrijwilligersuitje op 16 maart heb ik namens het bestuur met genoegen en vol vertrouwen mogen aankondigen dat Sasja Ouwens-Van Bommel per 1 januari 2025 de functie bestuursvoorzitter wil invullen. De tweede helft van dit jaar staat dus in het teken van overdracht. Bij voorbaat wens ik haar veel succes! Aan het eind van dit jaar zullen we een gelegenheid creëren om met Sasja kennis te maken.

Op 1 juli a.s. zal Ton den Hartog het bestuur verlaten vanwege drukke taken elders. Hij blijft gelukkig wel operationeel aan ons hospice verbonden. Zijn taak als bestuurslid met de portefeuille medische zaken wordt op genoemde datum overgenomen door Annemieke Thijssen. Namens het bestuur heet ik haar bij voorbaat hartelijk welkom.

In onze twee vestigingen zijn ons team en onze vrijwilligers van onschatbare waarde voor de mensen die bij ons hun laatste levensfase doorbrengen en hun naasten. Van deze gelegenheid maak ik graag gebruik manager en coördinatoren, vrijwilligers, onze vriendenstichting, de onafhankelijke toezichtcommissie en mijn medebestuurders heel hartelijk te danken voor hun inzet en de fijne samenwerking. Ieder op zijn of haar plaats met zijn of haar specifieke talenten en allen met een warm hart voor ons hospice, haar bewoners en hun naasten. Samen zetten we ons in om waar mogelijk kwaliteit toe te voegen aan het leven van onze bewoners. Goed om hier nog even te memoreren waarom wij niet spreken over onze gasten, maar over onze bewoners. De mensen die bij ons verblijven stellen wij een kamer met badkamer en eigen terras ter beschikking. Hier hebben zij de regie. Wij komen met een bescheiden klopp op de deur op hun verzoek binnen in hun domein en zijn dus te gast bij hen. De huisarts en thuiszorgorganisatie verzorgen de medische zorg. Ook hen dank ik hartelijk voor hun bijdrage aan de waardevolle functie van ons hospice.

Op 7 januari 2011 werden na een lange voorbereiding de deuren geopend van hospice De Cirkel voor de Zwijndrechtse Waard met vier mooie bewonerskamers. Een groep bestuurders van het eerste uur heeft vanaf 2003 met veel doorzettingsvermogen een enorme inspanning geleverd om dit tot stand te brengen. Zonder anderen te kort te willen doen noem ik hier de namen van Heleen Roos, Peter Top en in dankbare herinnering Henk Brand. Ook de steun van onze vriendenstichting hierbij mag niet onvermeld blijven.

Het achterliggende jaar was de opening 12,5 jaar geleden. Inmiddels heeft ons hospice een niet meer weg te denken plaats in de samenleving. Tijdens de jaarlijkse lunch met de vrijwilligers op 13 mei 2023 hebben we aandacht gegeven aan dit jubileum en op 7 juli 2023 hebben we de

“Zoals zichtbaar in onze jaarcijfers zijn wij een gezonde en professionele vrijwilligersorganisatie”

vrijwilligers van het eerste uur bedankt tijdens een mooi intiem samenzijn waarbij ook burgemeester De Haan van Zwijndrecht aanwezig was.

De opening van onze tweede vestiging, hospice De Cirkel voor de Alblasserwaard, in november 2020 heeft ons verrijkt met 6 extra kamers. Vanaf de eerste dag bleek de grote behoefte en inmiddels heeft ook deze vestiging haar grote waarde bewezen voor de Alblasserwaard.

Met trots en dankbaarheid denk ik aan de stichting hospice De Cirkel met twee prachtige vestigingen. Zoals zichtbaar in onze jaarcijfers zijn wij een gezonde en professionele vrijwilligersorganisatie. Naast de inkomsten vanuit subsidies en de bijdrage van onze bewoners zijn wij afhankelijk van donaties. Hiervoor is onze vriendenstichting actief. Vele donateurs maken maandelijks of incidenteel een bijdrage over. Zij zijn hierdoor deel van het waardevolle werk van ons hospice. Van deze gelegenheid maak ik graag gebruik onze donateurs en sponsors hartelijk te bedanken.

Bij de realisatie van onze tweede vestiging in 2020 hebben wij een manager aangesteld voor de operationele bedrijfsvoering. Angelique de Wit heeft in deze functie een waardevolle bijdrage geleverd aan de professionaliteit van onze activiteiten overeenkomstig het kwaliteitskompas van de VPTZ.

Door het aanvaarden van een mooie functie elders hebben we in augustus 2023 met dankbaarheid afscheid genomen van Angelique en op hetzelfde moment gelukkig Annemiek Deunhouwer mogen introduceren als nieuwe manager. Inmiddels is zij ingewerkt. We zijn heel blij met haar en wensen haar veel succes en plezier in haar mooie functie. Annemiek stelt zich in dit magazine aan u voor.

Eerder beschreef ik al het belangrijke werk van onze vriendenstichting. De achterliggende tijd verliepen de statutaire termijnen van een aantal bestuursleden. Er werd afscheid genomen van Leo Goudriaan, Cees van Breugel, Jan van de Wetering, Cees Romkes en Jan de Roon. We zijn hen veel dank verschuldigd. Tijdens de lunch met vrijwilligers in 2023 werden de laatste drie, met meer dan tien jaar inzet als bestuurder van de vriendenstichting, onderscheiden met een ‘Zwijndrechtse heugel’ door burgemeester De Haan. Inmiddels zijn zijn nieuwe bestuursleden benoemd. De nieuwe voorzitter, Arie van den Herik, stelt hen elders in dit magazine voor.

Ik dank de samenstellers van dit magazine en wens u veel leesplezier. Voor aanvullende vragen zijn Annemiek, Arie of ondergetekende beschikbaar.

Ad van Driel
Bestuursvoorzitter
hospice De Cirkel

In gesprek met het bestuur van de atletiekvereniging Passaat en Dick Bovekerk, als franchisenemer werkzaam bij McDonald's Alblasserdam en Hardinxveld.

“Samen komen we verder”

Dit magazine dat wordt uitgegeven door het hospice is een mooie aanleiding voor een gesprek met deze partners van ons hospice.

In zijn column in het clubblad van Passaat beschrijft de voorzitter, John Peter Kuntz, Passaat als “een springlevende vereniging” met 480 (!) actieve leden. En dat is wat we ook ervaren in dit gesprek. De voorzitter is in gezelschap van penningmeester Cilia Visscher en Ed Mulder namens de sponsorcommissie. Ook is Nico van der Veen, bestuurslid van de Vrienden van hospice De Cirkel, aangeschoven. In dit artikel willen we deze bijzondere en unieke samenwerking nader toelichten.

Het was Passaat die in 2021 contact opnam met het hospice om na te gaan of het een optie was een sportieve activiteit, in de vorm van een sponsorloop, te combineren met het goede doel. Als goede buur kwamen ze op het idee de najaarsloop te combineren met een sponsorwerving voor hospice De Cirkel. Vanuit reeds bestaande contacten – hij is al bijna tien jaar betrokken – sloot Dick Bovekerk van McDonald's als hoofdsponsor

zich hier ook bij aan. Dit naast zo'n vijftien andere sponsors. Passaat beschikt wat dat betreft over een zeer actieve sponsorcommissie en dientengevolge ook vele trouwe sponsors. Dick vindt de persoonlijke benadering van Passaat heel plezierig en onderstreept met het sponsorschap de aandacht die McDonald's heeft voor een gezonde leefstijl in combinatie met een breed maatschappelijk relevant doel, in dit geval hospice De Cirkel. Inmiddels is de Cirkelloop een mooie traditie aan het worden. Zaterdag 14 oktober jl. was alweer de derde editie van deze loop met ruim 200 deelnemers.

Wat Passaat en De Cirkel onder andere bindt is dat ze voor het overgrote deel afhankelijk zijn van veel én betrokken vrijwilligers. Passaat kan bij de Cirkelloop beschikken over 80 vrijwilligers, ongeveer ook het aantal dat actief is bij de hospice De Cirkel voor de Alblasserwaard. Het merendeel van de vrijwilligers komt uit het westelijk deel van de Alblasserwaard.

Wat in het gesprek duidelijk naar voren kwam is dat Passaat zich duidelijk betrokken weet bij de lokale gemeenschap. Zo biedt de vereniging aan AMA's (alleenstaande minderjarige asielzoekers) die in Papendrecht woonachtig zijn de mogelijkheid om mee te trainen én deel te nemen aan de Cirkelloop. Daarmee willen ze een bredere maatschappelijke rol vervullen voor sportievelingen in de regio Papendrecht, Sliedrecht én Alblasserwaard. Leeftijd – het jongste lid is 5 jaar en oudste lid boven de 80 jaar – afkomst of zelfs een beperking zijn daarbij volstrekt ondergeschikt!

Ook worden volop toekomstplannen gesmeed. Om de toegang tot AV Passaat te verbeteren wordt een nieuwe uitgang gerealiseerd, worden diverse nieuwe loopgroepen en wandelgroepen gestart. Iedereen is van harte welkom bij deze bruisende vereniging!

De conclusie mag zijn dat deze drie organisaties, Passaat, hospice De Cirkel en McDonald's, juist samen sterk staan én van betekenis zijn. Kijk voor meer informatie over Passaat eens op www.avpassaat.nl.

Samen betrokken

In november nam burgemeester Heijkoop afscheid van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Een mooie aanleiding om nog even met hem te spreken over ons hospice in Hendrik-Ido-Ambacht.

Heeft u nog tips of aanbevelingen voor hospice de Cirkel?

“Ik ben van begin af aan onder de indruk van het professioneel bestuur en de menslievende vrijwilligers die er werken. Heel sterk vind ik ook de volstrekte onafhankelijkheid: de achtergrond van de mensen die er verblijven doet er niet toe, iedereen wordt gelijk behandeld. Het lijkt me goed om dat vast te houden als hospice.

In zijn algemeenheid, dus niet alleen voor het hospice, wil ik zeggen: ga zorgvuldig om met je vrijwilligers. Wel gericht op het hospice spreek ik de wens uit dat het blijvend de aandacht houdt van de Ambachters.”

Dank burgemeester voor dit gesprek en de goede wensen. Wij danken u voor uw belangstelling die u, namens uw college, had voor onze voorziening. We wensen u een goede tijd toe.

Hoe kijkt u terug op de samenwerking met ons hospice?

“Het hospice was net geopend toen ik burgemeester van Hendrik-Ido-Ambacht werd. Al vlug volgde de uitnodiging voor een werkbezoek en daar ging ik toen graag op in. Ook omdat ik als gedeputeerde in de jaren '90 betrokken was bij een van de eerste hospices van Nederland, in Dirksland. Het Ambachts hospice heeft altijd mijn warme belangstelling gehouden en ik heb het contact met het hospice ook altijd als heel plezierig ervaren.

Heel prettig vond ik het om steeds betrokken te worden bij nieuwe ontwikkelingen, zoals het opzetten van het hospice voor de Alblasserwaard in Papendrecht. Ons hospice voor de Zwijndrechtse Waard is als goed voorbeeld genomen. Dat ook het hospice in Papendrecht zo gewaardeerd wordt, is dan ook een groot compliment aan het hospice in Ambacht.”

Hoe belangrijk is een dergelijke voorziening in uw gemeente? En wat is daarbij de rol van een burgervader?

“Het hospice stelt mensen in de gelegenheid om hun laatste dagen waardig te leven, in een huiselijke sfeer. Zo'n voorziening is heel waardevol voor een gemeente en naar mijn idee moet je als burgemeester zulke instellingen positief bejegenen. Ook vanaf deze plek spreek ik graag mijn waardering uit voor bestuur, vrijwilligers en de sponsors die het hospice mogelijk maken.”

Marjon de Jong is long- en palliatieve zorg verpleegkundige bij de Rivas-zorggroep. En in die functie ook regelmatig te vinden in ons hospice te Papendrecht. Ze ondersteunt en adviseert daar als gespecialiseerd verpleegkundige het team van Rivas. In Papendrecht is Rivas samen met de Stichting Waardeburch verantwoordelijk voor de nachtzorg. Aafje levert deze zorg op de locatie Hendrik-Ido-Ambacht. Voor dit magazine spraken we over de werkzaamheden in het hospice. En wat meteen al opviel was de geweldige 'drive' en het enthousiasme van Marjon.

In gesprek met
Marjon de Jong,
gespecialiseerd
verpleegkundige
Rivas Zorggroep

Thuiszorg kan mee naar hospice

Wanneer een (huis)arts heeft vastgesteld dat de levensverwachting van een patiënt minder is dan drie maanden, kan er worden overwogen om in een hospice te verblijven. Tijdens ons gesprek werd benadrukt dat elke bewoner in principe zijn of haar 'eigen' thuiszorgorganisatie kan behouden. Als er nog geen thuiszorg is, dient een wijkverpleegkundige van de voorkeursorganisatie een indicatie te stellen. Daarna kan de zorg worden geregeld via die specifieke thuiszorgorganisatie. Als er geen voorkeur is voor een bepaalde thuiszorgorganisatie, kan het hospice desgewenst contact leggen met een geschikte thuiszorgorganisatie om de benodigde zorg te coördineren. Zelfs als er thuiszorg wordt geregeld via een persoonsgebonden budget (PGB), kan deze zorg worden voortgezet in het hospice. In dat geval is het echter belangrijk dat er nachtzorg via het PGB wordt geregeld.

“Bevoorrecht om mee te mogen lopen in deze levensfase”

Als er nog geen thuiszorg is, moet de zorgverzekeraar eerst een indicatie afgeven. Daarna kan de zorg worden geregeld bij een thuiszorgorganisatie naar keuze. Als u geen voorkeur heeft voor een bepaalde thuiszorgorganisatie, dan kan het hospice desgewenst contacten leggen met een thuiszorgorganisatie die u de zorg kan bieden die u nodig heeft.

Een rol die goed past

Marjon werkt al 17 jaar bij de Rivas Zorggroep en heeft als verpleegkundige veel ervaring opgedaan in de palliatieve zorg. Vol passie vertelt ze dat haar belangstelling voor de terminale zorg geleidelijk tot stand is gekomen. Ze zegt: “Als longverpleegkundige kreeg ik vaak te maken met ernstige tot zeer ernstige longproblematiek, soms was er ook sprake van een korte levensverwachting. En dat bracht me steeds meer in contact met palliatieve en terminale patiënten. Toen besepte ik, dat ik echt een rol van betekenis kon spelen in deze veelal laatste fase. Wat ook steeds meer mee gaat spelen is dat er veel zorg terugkomt naar de eerste lijn. Dus ziekenhuizen proberen zoveel mogelijk via huisarts en wijkzorg goede en passende zorg te organiseren. En dat is ook de rol waarin ik me helemaal thuis voel.”

Adviezen geven

Dat betekent dat Marjon veel contacten heeft in de wijk. Ze krijgt haar aanmeldingen vanuit lokale huisartsen of zorginstellingen en komt daardoor al in een vroeg stadium als zorgverlener bij patiënten thuis. Tijdens deze bezoeken kan ze vaak goede gesprekken voeren over de mogelijkheden die er zijn. Ze vindt het van belang om te kunnen adviseren over zorg, medicatie en/of hulpmiddelen. Samen met de patiënt en diens omgeving zoekt ze naar de beste oplossing. En zo komt soms ook het hospice ter sprake. Marjon geeft aan dat het zo ook mantelzorgers een stukje kan ontlasten in de directe zorgtaken, waardoor ze alle tijd krijgen om de laatste periode waardevol af te sluiten.

Ervaringen inzetten

Doordat Marjon al zeer actief was in deze zorg werd ze door Rivas gevraagd om mee te denken bij de ontwikkelingen van een hospice in Papendrecht. Zo heeft ze de bouw en de start van dichtbij meegemaakt. Enige ervaring had ze al, doordat ze ook met andere hospices werkte. Ze vond het een uitdaging om samen met haar zorgorganisatie de zorg in ons hospice goed te regelen. En dit uiteraard in samenwerking met de andere preferente aanbieder, Stichting Waardeburch. Dit proces lijkt wellicht eenvoudig, maar kost veel tijd en afstemming. Denk alleen al aan de verschillende wijze

van zorgdossiers die organisaties gebruiken. Hier is inmiddels een goedwerkend alternatief voor gevonden. Dit alles om de bewoners de beste zorg te leveren.

Samenwerking met vrijwilligers
Mooi is het om te horen dat er een vaste kern van medewerkers is, die aan de diensten invulling geven. Dat is prettig voor de bewoners, maar ook voor de vrijwilligers. Wat betreft de vrijwilligers geeft Marjon aan, dat ze ook daar veel informatie aan kwijt kan. Samen moeten we het immers doen. Dit om ons bijna-thuis-huis echt te laten zijn, waarvoor het is opgezet. Ze kijkt dan ook met veel voldoening terug op wat er met elkaar is bereikt.

Comfort op de voorgrond

Wat vindt ze nu het belangrijkste in de zorg die door haar en haar team wordt geleverd?

“Dat is de beste zorg in deze fase, waarbij comfort op de voorgrond staat. En dat er ruimte wordt geboden aan de diverse (culturele) achtergronden van de bewoners.” Ze geeft daarbij aan, dat deze zorg niet zwaar voelt en dat ze zich bevoorrecht voelt om zo mee te mogen lopen in de laatste levensfase.

Verwachting van de toekomst

Hoe ziet Marjon de toekomst voor de palliatieve zorg?

“Ik denk dat de zorgvraag door de vergrijzing groter zal worden. Ook de bekendheid van onze voorziening zal ervoor zorgen dat de toestroom groter wordt.” Waarbij Marjon wel aangeeft dat de bekendheid in Molenlanden en Hardinxveld-Giessendam nog wat achterblijft. Via de lokale huisartsen moet dit verder groeien, zodat we een breder scala aan patiënten kunnen bereiken en voorzien van de nodige palliatieve zorg, en zo de kwaliteit van leven voor meer mensen kunnen verbeteren in onze regio.

“Toen besepte ik dat ik echt een rol van betekenis kon spelen in deze veelal laatste fase.”

Dokter Leo van Rooijen heeft recent afscheid genomen van zijn huisartsenpraktijk in Zwijndrecht. Daar nam hij ruim 39 jaar geleden een praktijk over, in de gemeente waar hij geboren en getogen is. Samen met zijn vrouw heeft hij zorggedragen voor veel Zwijndrechtse inwoners. Hij was actief in een nieuwbouwwijk met relatief jonge gezinnen. In de begintijd ging deze huisarts nog jaarlijks bij iedere 75-jarige op bezoek. De wereld was toen nog klein en overzichtelijk. Er waren korte lijnen en ook de rol van de zorgverzekeraar was anders.

“Denk nu na over wat je zou willen!”

Het laatste stuk

Welke ervaringen heeft dokter Van Rooijen met de begeleiding in de laatste levensfase? “In de beginfase werd er niet zo over gesproken. Overigens wil dat niet per se zeggen dat de zorg toen slechter was.” In de huidige tijd zijn er veel meer mogelijkheden, en dat is niet alleen op het technische vlak. Er is ook laagdrempelig overleg mogelijk met verschillende disciplines, zoals specialistische thuiszorg en een huisarts (‘kaderarts’) met de specialisatie palliatieve zorg. Ook de palliatieve sedatie is nu een belangrijk onderdeel van de zorg geworden. Wat is er hetzelfde gebleven al die jaren? “Dat is de rol van huisarts, en dat is een belangrijke. Hij of zij kent de patiënt, maar ook zijn omgeving het beste. Vaak vervult de huisarts naast de rol van adviseur ook de rol van regisseur. Hij of zij is immers deskundige op het medische deel. De huisarts werkt daarvoor - waar mogelijk - nauw samen met thuiszorg en pastorale zorg.”

Wensen bespreken

“Denk nu na over wat je straks zou willen!” Dat is een oproep die de gepensioneerde huisarts wil doen.

Daarin kan je huisarts - samen met je familie - een belangrijke rol vervullen. Bespreek tijdig je wensen. Want dat betekent later wellicht dat er meer tijd is om waarde toe te voegen aan het laatste stuk van je leven. Hij noemt hierbij de ACP-gesprekken (‘Advanced Care Planning’). Tijdens deze gesprekken komen zo veel mogelijk aspecten aan de orde. Daar neemt de huisarts ruim de tijd voor. Sommige punten worden ook vastgelegd. Nadrukkelijk stelt hij: “De patiënt kan deze natuurlijk altijd bijstellen.” Er is een mooie website met nuttige informatie waarmee je je kunt voorbereiden. Deze informatie kan de patiënt meenemen in het gesprek met de huisarts. Het adres van deze website is www.thuisarts.nl/levenseinde

Op welke plek

De keuze waar je wilt sterven, kan ook in die gesprekken worden besproken. “Thuis sterven wordt vaak als beste ervaren.” Maar soms is dat niet (meer) mogelijk. Dokter Van Rooijen vindt een bijna-thuis-huis, zoals ons hospice, een geweldig alternatief. Een voordeel hiervan is namelijk dat de partner en/of de familie rust krijgen, omdat een stuk hulp wordt overgenomen. Een belangrijk aspect vindt hij ook, dat je als eigen huisarts bij de patiënt betrokken blijft. Dit voorkomt allerlei onduidelijkheden waar het gaat om eerdere afspraken. Die bestaande band tussen de (terminale) patiënt en de hulpverleners, waaronder ook de thuiszorgorganisatie, is erg belangrijk en geeft rust en vertrouwen.

Unieke band

Meermaals heeft hij als huisarts het laatste stuk van de levensweg van patiënten in het hospice mee mogen lopen. “Besef dat iedere bewoner, maar ook iedere huisarts uniek is”, geeft de huisarts ons mee. De band tussen die twee bestond al voor de opname. Dat vraagt soms wat aanpassingsvermogen van vrijwilligers. En dat gaat gelukkig vaak heel goed. Een grote wens van hem is dat de verscheidenheid in thuiszorgorganisaties zou worden beperkt. Daardoor kan er betere communicatie ontstaan en zorg worden verleend door vaste personen. Dokter Van Rooijen begrijpt echter dat dit door de organisatie van de zorg en het marktdenken een lange weg zal zijn.

Orgelspelen

Hoe bevalt de gepensioneerde status hem toe nu toe? “Het is nog even wennen”, antwoordt dokter Van Rooijen. Hij kijkt terug op een geweldige afscheidsreceptie. Aan de oproep om in plaats van cadeaus een financiële bijdrage te doen voor het hospice is goed gehoor gegeven. Verder blijft hij voorlopig actief bij de huisartsenpost en wordt hij SCEN-arts. Dat staat voor ‘Steun en Consultatie Euthanasie Nederland’, waarbij hij als arts steun geeft en/of een beoordeling doet of aan alle voorwaarden is voldaan voordat een euthanasie wordt uitgevoerd door de eigen arts. Van zijn oud-collega's ontving de huisarts een bijzondere beleving; hij mocht een uur lang orgelspelen op het wereldberoemde KAM-orgel van de Grote Kerk in Dordrecht. “Een droom die in vervulling gaat.”

“Vaak vervult de huisarts naast de rol van adviseur ook de rol van regisseur.”

In gesprek met bewoner

Jos van der Does

Op het verzoek om een bijdrage te leveren aan ons magazine zei deze bewoner spontaan “ja”. We treffen we mevrouw Van der Does - “zeg maar Jos” - aan als bewoner van ons hospice in Hendrik-Ido-Ambacht. Op het moment van dit interview woont ze daar vier weken. We spreken elkaar in het bijzijn van haar jongere zus Iné.

In de wijk

Jarenlang was Jos werkzaam in de wijkzorg. Als wijkziekenverzorgende was ze actief in Dordrecht en omstreken, en maakte daar alle facetten van de thuiszorg mee. Zorg staat dan ook in haar hart gegrift. Vele mensen heeft ze ondersteund en geholpen. “Ik liep een stukje met hen mee. Ook in de laatste levensfase.” Jos heeft daar gezien hoe lastig het soms is om mantelzorger te zijn. De laatste jaren werkte ze in Ambacht. In het verleden was deze inwoner van Zwijndrecht vrijwilliger bij De Zonnebloem. Daarnaast heeft ze talloze keren de Vierdaagse gelopen en is ze groot fan van de Bee Gees. Nu is ze zelf in een fase beland, waarin afscheid moet worden genomen.

In De Cirkel

Graag wil Jos haar verhaal vertellen over de zorg in het hospice. “Het ontbreekt mij aan niets. Ik ervaar de hulp en betrokkenheid van de vrijwilligers als waardevol en fijn”,

zeft Jos. “Niets is te veel gevraagd. Ik hoef me nergens druk om te maken.” En dat is een groot contrast met haar leven als alleengaande in de eigen woonomgeving. “In het hospice heb ik nu alle tijd om de tijd die mij nog rest goed in te vullen en zo dagen van waarde toe te voegen.” Door deze ontzorging van alle besommeringen is Jos nog steeds in staat om veel bezoek te ontvangen. Haar zus Iné beaamt dit. “Door verdriet heen worden waardevolle momenten en herinneringen gebouwd.” Ze vindt dit zeer waardevol. Waardevol omdat afscheid nemen zo in alle rust en in een huiselijke omgeving kan plaatsvinden.

Toen Jos geconfronteerd werd met haar toestand en de eindigheid, heeft ze zelf het besluit genomen om naar het hospice te mogen. Ze had vanuit haar werkverleden ervaring met deze vorm van wonen. En ze heeft toen zelf contact opgenomen met de locatie Hendrik-Ido-Ambacht. Dit ook na overleg met haar huisarts. De steun en

begeleiding vanuit het hospice heeft ze als zeer positief ervaren. En ze was dan ook opgelucht dat ze snel mocht komen.

Wat rest

Jos geeft aan dat ze het belangrijk vindt om zo lang mogelijk zelf de regie te blijven houden. Ook haar zus is daarbij betrokken. Haar advies is dan ook: “Maak deze levensfase met je familie en vrienden bespreekbaar. Zodat je tijd over hebt om die belangrijke andere dingen te doen.” Heel praktisch geeft ze als tip: “Kijk bij het verlengen of oversluiten van je ziektekostenverzekering ook eens naar het hoofdstuk over vergoedingen voor de opname in een hospice.” Ook zus Iné benadrukt de positieve en rustige sfeer in het hospice. Een omgeving waarin alles besproken kan worden. “Waar ruimte is om te lachen, maar ook voor verdriet.” O ja, Jos heeft nog een klein dingetje: “Kunnen de lege voedersilo's voor de vogels gevuld worden?”

“Alleen de voedersilo's voor de vogels nog vullen”

Het moet goed gaan

Op een dag kan het moment daar zijn: het is tijd om in het hospice te gaan wonen. Maar hoe geraak je daar? Sommige bewoners kunnen zelfstandig, eventueel met hulp van familie of vrienden, naar het hospice komen. Voor anderen is dit een te grote belasting. In dat geval biedt de Ambulancezorg hulp om naar het hospice te gaan. Miranda Grobben en Melissa van der Weijden van de Regionale Ambulancevoorziening Zuid-Holland Zuid vertellen hoe dat er in de praktijk uit ziet. En hoe dit door de medewerkers ervaren wordt.

Met een bijzondere ambulance naar het hospice

Na jarenlange ervaring in de klinische en verpleeghuiszorg werken Miranda en Melissa alweer een aantal jaren op een bijzondere ambulance. Dat is een zogenaamde 'laag-middencomplexe ambulance'. Dit voertuig wordt niet ingezet voor spoedvervoer. Met deze laag-middencomplexe ambulance brengen Miranda en Melissa nieuwe bewoners naar het hospice. “Dit soort ritten is altijd weer anders. Vooral ook omdat er emoties spelen”, leggen zij uit. Via de meldkamer krijgen ze informatie om deze rit goed uit te kunnen voeren. “Het is van belang dat wij er voldoende tijd voor krijgen en dat gebeurt - ondanks de drukte - gelukkig ook.” Miranda geeft aan: “Je probeert je vooraf te verplaatsen in de situatie die je aan gaat treffen. Je wilt zo'n rit zo goed mogelijk uitvoeren, zeker ook in het besef dat dit wellicht de laatste rit zal zijn. Daarom moet het gewoon goed gaan.”

Afscheid van thuissituatie

Het maakt verschil of iemand thuis wordt opgehaald of uit een

zorginstelling. Melissa vertelt dat “het ophalen thuis vaak een andere emotie met zich meebrengt dan dat je al in een ziekenhuis ligt”. De beide ambulancezorgmedewerkers geven aan dat het van belang is om zorgvuldig afscheid te nemen van de thuissituatie. “Neem daar de tijd voor.” Ook bij hulpverleners kan dit soms emoties oproepen. “Dit komt doordat je toch even de thuissituatie meemaakt, en bijvoorbeeld foto's van familie en vrienden ziet.” De hulpverleners beleven die emotie sterker als het om jonge mensen met (kleine) kinderen gaat. Het tonen van emotie is belangrijk en maakt de rit nog waardevoller.

Wensen

Miranda: “Ik vraag altijd of er nog een specifieke wens is. We zijn dan wel geen wensambulance, maar stel dat iemand nog even langs zijn of haar huis of sportclub wil rijden of nog even dat lekkere ijsje eten, dan maken we daar zeker tijd voor.” Dit vormt dan ook vaak weer de basis voor fijne gesprekken. Melissa: “Ook honoreren we het verzoek als een patiënt samen met zijn of haar partner 'achterin' wil zijn.

Om zo nog even samen deze rit te kunnen maken. Dan houden we vanuit de cabine in de gaten of er hulp nodig is.”

De ambulancemedewerkers geven de ruimte aan de patiënt om woorden te geven aan gevoelens of de beleving van de rit. De dames geven aan dat zij een luisterend oor bieden. Meestal wordt er veel besproken tijdens deze ritjes. Daarom hebben deze ritten best wel impact op de medewerkers. Na een intensieve rit is er dan ook de mogelijkheid om even te evalueren en te herpakken.

“Een ambulancerit naar het hospice is anders dan anders”

Waardering

Beide dames geven aan veel waardering te hebben voor de vrijwilligers van de hospices. Opvallend vinden ze de rust en de warme belangstelling die ze tegenkomen bij de opname. Ze zien vaak in thuissituaties dat familieleden (over)belast zijn met de mantelzorg voor hun geliefde en dat er daardoor bijna geen ruimte is voor het nemen van afscheid. De vrijwilligers ontzorgen de mantelzorgers. Ze voelen in het hospice de warme deken van aandacht.

“Ogenschijnlijk kleine gebeurtenissen blijven grote herinneringen”

Stichting Vrienden van hospice De Cirkel

werft actief fondsen zodat De Cirkel de bewoners, hun familie en vrienden de zorg en begeleiding kan blijven bieden. Dat kunnen periodieke donaties zijn, maar ook giften, legaten of spontane bijdragen. Alle steun van bedrijven, organisaties, kerken en particulieren is welkom.

Dat geeft rust. Als je bedenkt dat rouwverwerking vóór het overlijden begint, is het goed dat stellen in die laatste weken of maanden tot elkaar kunnen komen.” Arie voegt daaraan toe: “Ook mooi om te zien hoe eenzame mensen hier de gelegenheid krijgen om hun verhaal te doen.”

Betekenis voor jongere generatie

“Als naasten neem je een waardig afscheid voor de rest van je eigen leven mee. Het is een korte intense periode voor mensen. Ogenschijnlijk kleine gebeurtenissen blijven grote herinneringen. Een foto, een handgebaar. Ook de jongere generatie leert zo om met verdriet en verlies om te gaan.” Arie ziet hierin de mogelijkheid voor verbinding. “Door over die verhalen in gesprek te gaan, zien mensen ook de betekenis van het hospice.”

Emotie

Wat is jou de eerste periode opgevallen in het hospice?

Arie wordt ineens heel stil. En spreekt dan één woord uit. “Verwondering.” Wat raakt hem zo? “Dat 150 vrijwilligers dit met elkaar doen – schouder aan schouder – dat emotioneert me. Je moet je voorstellen dat je tot voor kort vreemden van elkaar was. En dat je hier in het hospice zo’n intense tijd met elkaar beleeft. Dat betekenisvolle werk van al die vrijwilligers; ik verwonder me erover dat dit kan bestaan, in deze mate. Op die grote betrokkenheid mogen we echt trots zijn.”

Met werkgevers in gesprek

Om de zorg en het comfort ook in de toekomst te kunnen bieden, is het enorm belangrijk om vrijwilligers te blijven werven. Het voordeel van vrijwilligerswerk bij het hospice is dat het planbaar is. “Ik zie kansen om daar goede afspraken over te maken met werkgevers. Ik wil ook eens onderzoeken of we misschien onderwijsprojecten kunnen opzetten.” Het is duidelijk: Arie heeft ideeën genoeg. Zijn contacten bij scholen, bedrijven en overheden openen nieuwe deuren.

Warme contacten

Wat doe je zoal als voorzitter van de Vrienden?

“Ik ga de regio in om over hospice De Cirkel te vertellen. Gisteravond was ik bijvoorbeeld samen met Annemiek, de manager van ons hospice, bij een speeddate-avond waar goede doelen zich mochten presenteren aan vijf serviceclubs zoals de Rotary, de Tafelronde en Ladies Circle Alblasserwaard”, vertelt Arie. “Warme contacten zijn belangrijk.”

Verhalen over afscheid

“In ons verhaal leggen we uit dat we deels afhankelijk zijn van donaties.” Hoe zorg je ervoor dat mensen aan het hospice denken om een gift te doen? “Dat bereik je door indringend met mensen te spreken over wat hier allemaal gebeurt. Je merkt dat er herkenbaarheid is. Want iedereen krijgt een keer te maken met afscheid. Dat hoort bij het leven.”

Broodje kroket

“Je merkt dat het hospice veel betekent. Ook voor de naasten en familie van een bewoner. We zetten ons in voor comfort in de laatste drie maanden van het leven, zowel lichamelijk als mentaal. Laatst wensen proberen we zo veel mogelijk te regelen. Dat kunnen ook heel alledaagse dingen zijn, zoals een broodje kroket eten.”

Tijd voor elkaar

“Onderschat ook het belang van ondersteuning voor de partner van een bewoner niet. Thuis wordt een partner volledig in beslag genomen door zorgtaken. De tijd voor echt contact staat dan onder druk. In het hospice komt daar weer ruimte voor.

In gesprek met
Arie van den Herik,
nieuwe voorzitter
van de Vrienden.

Zijn nieuwsgierigheid brengt hem op vele plekken in de regio. Arie van den Herik is “geïnteresseerd in de verhalen van mensen” want “daar geniet ik van.” Hij is vooral actief in innovaties op de arbeidsmarkt, maar ook voor andere maatschappelijke doelen maakt hij tijd vrij in zijn volle agenda.

Arie is sinds juni de nieuwe voorzitter van Stichting Vrienden van hospice De Cirkel.

Je bent een bekend gezicht in Sliedrecht en omstreken.

“Veel mensen kennen mij maar weten vaak niet meer precies waarvan”, reageert Arie lachend. “Dat komt doordat ik actief ben geweest in de lokale en regionale politiek maar ook in het onderwijs en het brede maatschappelijke domein. Wat ik doe, is in één woord gezegd: verbinden. Ik help mensen graag door naar ze te luisteren of bijvoorbeeld door personen met elkaar in contact te brengen.”

Verbinding

Vertel eens, wat bracht jou ertoe om je aan te sluiten bij Stichting Vrienden van hospice De Cirkel?

“Het is niet vanzelfsprekend dat mensen bekend zijn met wat er allemaal gebeurt in een hospice. Daar hebben we woorden aan te geven. Ik geloof erg in de kracht van taal. Taal is dé ingang om verbinding te maken.” Hoe werkt dat dan? “Je zou kunnen zeggen dat ik golfengtes samenbreng. Er is altijd wel een gezamenlijk doel te vinden.”

“Een betekenisvolle rol in de laatste fase van iemands leven”

In gesprek met
**Annemiek
Deunhouwer**

Bewegen en in contact blijven. Dat is wat Annemiek Deunhouwer bij aikibudo doet. En eigenlijk ook in haar nieuwe baan als manager van hospice De Cirkel. “Ik verdeel mijn aandacht tussen onze twee locaties en zoek continu de verbinding met onze vrijwilligers en bewoners.”

Annemiek Deunhouwer woont samen met haar man, twee dochters en een hond in Heinenoord. In haar vrije tijd doet ze aan aikibudo. Dat is een Japanse vechtsport waarin vloeiende bewegingen worden gemaakt. Annemiek startte 1 september in haar nieuwe rol.

Je had vast van tevoren een beeld in je hoofd van hoe het zou zijn om te werken bij een hospice. Wat heeft je verrast in je eerste periode?
“Ik ben onder de indruk van de grote betrokkenheid onder de vrijwilligers.”

Ultieme beschikbaarheid

“Het is bijzonder hoe de verschillen wegvallen hier.” *Wat bedoel je met ‘verschillen’?* “In het hospice staat de wens van de bewoners voorop. Dan doe je als vrijwilliger misschien weleens iets voor een bewoner of diens naasten, ingegeven vanuit andere gewoontes of waarden. Hier in het hospice kan elke wens geuit worden en wij kijken wat er mogelijk is. En die laatste wensen kunnen voor een kamerdeur verder weer heel anders zijn. Het is bijzonder om te zien dat vrijwilligers een houding van beschikbaarheid aannemen. Ze willen echt iets doen om een ander te helpen.”

Twee locaties

Wat viel je verder op?
“Er zijn natuurlijk onderlinge verschillen tussen de twee locaties. In cultuur, in gedragingen. Dat lijkt me niet meer dan logisch. Het maakt nu eenmaal uit of je al dertien jaar bezig bent, of drie jaar. Dan zit je met elkaar in een andere fase. Tegelijk

zijn er ook veel overeenkomsten. Ik probeer mijn aandacht tussen onze vestigingen in Hendrik-Ido-Ambacht en Papendrecht goed te verdelen.”

Ademruimte voor naasten

“Iets anders wat ik heb gezien, is dat mensen uit een situatie van overbelasting komen. De komst in een hospice brengt daar verandering in. In het hospice kunnen partners en andere naasten weer ademen. Partners kunnen weer partners zijn. Ontzettend belangrijk. Dat beeld is voor mij wel verrijkt.”

Bijzonder vrijwilligerswerk

Waar ga jij je de komende periode op richten?

“Rust en stabiliteit in het team van coördinatoren is mijn eerste prioriteit. Het gaat erom een vaste basis te bieden. Dat is ook belangrijk voor de vrijwilligers. Daarnaast heeft het werven van nieuwe vrijwilligers onze aandacht. Het is bewegen tussen wensen van mogelijke vrijwilligers en realisme over wat er kan. Het is voor dit type vrijwilligerswerk bijvoorbeeld niet mogelijk om meteen aan de slag te gaan, terwijl daar misschien wel interesse voor is. Aspirant-vrijwilligers volgen eerst een training van twee dagen.” Daaraan heeft Annemiek zelf ook deelgenomen.

Vrijwilligerscursus

“We willen de vrijwilligers een bepaalde basis meegeven. Het gaat niet alleen om praktische zaken, maar ook om het uitwisselen van situaties waar je voor kan komen staan. Hoe is het om in dienst te

staan van de bewoners? Het kringetje van een bewoner wordt steeds kleiner. Een bewoner raakt stukje bij beetje de regie over het leven kwijt, je moet afscheid nemen van wat je kon en deed. Dat doet ook iets met een vrijwilliger om van dichtbij mee te maken. Het is bijzonder om een familie daarin ook bij te staan.”

Diversiteit

Wat voor type mensen worden eigenlijk vrijwilliger bij het hospice?
“Ze hebben één ding gemeen: de vrijwilligers gaan allemaal voor het belang van de bewoners. De diversiteit in die groep is mooi om te zien. De oudste vrijwilliger is 87 jaar. De jongste is 38 jaar, die combineert het vrijwilligerswerk met een baan. Stuk voor stuk mensen die tijd en ruimte willen vrijmaken voor een betekenisvolle rol in de laatste maanden van iemands leven. Heel speciaal.”

Laagje dieper

Waarom heb je ervoor gekozen om bij een hospice te gaan werken?
“Maatschappelijke betrokkenheid is wat mij drijft. Dat was ook al zo in eerdere banen. Maar ik wilde daar nog een laagje dieper in. Het mooie van deze baan is dat het alles in zich heeft, van A tot Z. De combinatie van praktisch bezig zijn én de lijnen voor de toekomst uitzetten spreekt mij erg aan. Het ene moment sta ik aan het bed van een bewoner. Het andere moment overleg ik met het bestuur over de gewenste koers.” En Annemiek beweegt tussen al die bijzondere werkzaamheden vloeiend mee.

Uw donatie wordt goed bested

Alle steun van bedrijven, organisaties,
kerken en particulieren is welkom.

Hendrik-Ido-Ambacht
(078) 612 41 38

Papendrecht
(078) 645 19 56

www.hospicedecirkel.nl

